

Коли постала незалежна Українська держава, більшість організацій у діаспорі були переконані, що їхня роль, як голосу України у світі, відходить на задній план. Всю діяльність необхідно зосередити на збереженні своїх церков, культурних центрів, засобів масової інформації, молодіжних організацій – усього того, що створено за всі роки на поселеннях.

Уже тоді, коли ще активним залишалось старше покоління післявоєнної хвилі еміграції, було зрозуміло, що навіть цю одну місію сповнити буде важко.

Адже їхні діти, народжені та виховані в Америці, у більшості своїй асимілювались й відійшли від українських спільнот.

Приплив нової хвилі емігрантів, зокрема, у США, стало вливанням свіжої крові.

Цей факт спричинив великі зміни в діаспорі. Ожили церкви, багато з яких стояли перед закриттям. Почали, як гриби після дощу, народжуватись нові суботні українські школи. Культурне життя набуло піднесення. Але сприйняття новоприбулих старшою еміграцією залишалось неоднозначним. Їх запрошували до існуючих громадських організацій – проте ставились часто з недовірою, як до людей, вихованих у радянській системі.

Створення нових громадських організацій вважалось мало не шкідництвом. Але життя заставляло діяти.

З одного боку, задля того, щоб не розгубитись, не розчинитись в чужому світі. З іншого – питання, що хвилювали новоприбулих, як, наприклад, легалізація в новій країні, фактичне позбавлення громадянських прав із боку України, коли закінчився термін дії українського паспорта, а консульства їх не продовжували та й сама різниця в ментальності, бажання бути зрозумілими одні одним підштовхувало до створення своїх організацій. Пройти через усе це було нелегким випробуванням.

Але становлення відбулося.

На прикладі Всеамериканського громадського об'єднання "Нова Українська Хвиля" можна сказати – це об'єднання інтелектуальних, професійних, наукових, мистецьких сил України, які прибули до США протягом останніх 20-ти років. Весь капітал, який вони привезли із собою – це їхній розум і руки.

Ще в 2008 році, під час проведення "Новою Українською Хвилею" та "Четвертою хвилею" Канади Міжнародної конференції "Українська діаспора – джерело утвердження позитивного образу України у світі", відомий науковець, доктор Олег Воловина, підкреслив: "Четверта хвиля є найважливішим явищем у новітній історії української діаспори США, що справляє глибокий вплив на всі аспекти її життя. Четверта хвиля

імміграції з України має й надалі матиме всезростаючий вплив на подальший розвиток української діаспори".

Кандидат економічних наук Василь Лопух, голова Наукового Товариства імені Шевченка в Нью-Йорку, провів дослідження на основі анкетування, яке здійснила "Нова Українська Хвиля" у різних містах та штатах США через свої осередки й відділи. Аналіз цих досліджень дав йому підстави стверджувати: однією з основних мотивацій для міграції були не тільки матеріальні потреби, а й реалізація своїх професійних можливостей та творчого потенціалу.

Отож, українська діаспора в США – це не тільки друге чи третє покоління народжених в Америці. **Це нова, сучасна генерація українців з України, понад 60 відсотків яких змогли реалізувати себе за фахом, на 16% здобутим в Україні, 45% – за новим, отриманим у США.**

Подібні тенденції в діаспорі Канади та європейських країнах.

Особливість сучасної української діаспори в тому, що значну її частину становлять **громадяни України, які живуть за кордоном.**

Згідно Конституції України вони користуються правом обирати президента України, депутатів ВР, але позбавлені права бути обраними.

Маніпулюючи радянськими стереотипами, діаспору, трудових емігрантів і далі в Україні намагаються змальовувати, як громадян інших держав, які не можуть уявити собі сучасного стану речей в Україні, або запродавців, що покинули Батьківщину, добре влаштувались й нічим не турбуються.

Діє випробувана в радянській системі схема засудження всіх інакомислячих, людей, які скидають із себе рабське ярмо.

Пригадую, як нам, журналістам районних, обласних газет у 80-х роках, включали в плани матеріали про "сезонників". Так називали людей, які, відмовляючись працювати за копійки у своєму колгоспі, у густозаселених районах Західної України – їхали обробляти поля в Полтавській, Херсонській, Одеській областях. Вони привозили з тих заробітків зерно, гроші. Розбудовували обійстя, ставали заможнішими. І за це їх називали ворогами свого села. Так культивувалась заздрість, ненависть одних до одних.

Нині такі ж принизливі ярлики – "заробітчани" – навішано на мільйони людей, які стали фінансовими донорами України.

Цим словом відрізано не тільки правові чи соціальні гарантії, а й конституційні права. Тим часом грошові валютні перекази, що надходять від закордонних українців – перевищують отримані Україною кредити МВФ та від продажу єврооблігацій. Про ці прямі інвестиції від своїх "непатріотичних українців" уряд воліє мовчати.

Так само, як і не реагувати на пропозиції, законопроекти, що надсилаються українцями

з-закордону.

Вивчивши досвід багатьох демократичних країн світу на парламентські слухання з питань закордонного українства, у 2009-2010 роках "Нова Українська Хвиля" представила законопроект "Про внесення змін до закону "Про вибори народних депутатів", який спрямований на забезпечення в повній мірі базового конституційного права голосу для громадян України, які проживають за її межами. Він був переданий Оксані Білозір, депутату від комісії з питань роботи із закордонними українцями.

На жаль, у пані Оксани не дійшли руки до проекту. У неї, як і в деяких її колег, є проблеми серйозніші, а ніж нові законопроекти, треба ж бо вчасно перебігти з однієї партії чи фракції в іншу.

До МЗС та парламенту подано також пропозиції "До Міжнародної угоди "Про отримання американської пенсії українськими й американськими громадянами".

Така угода важлива, як один із чинників повернення на Батьківщину. Через відсутність такої міждержавної угоди американські компанії та їхні працівники підлягають подвійному оподаткуванню – що аж ніяк не сприяє залученню інвесторів.

Ці пропозиції, як і законопроекти, звернення – **залишаються без будь-якого реагування.**

Натомість з'являються щораз нові статті мало не з погрозами діаспорі.

"...Будьте ласкаві і не вказуйте мені і загалом Україні, які свята є правильними і як їх треба відзначати. У цьому ми, українці, розберемося самі. І, врешті-решт, наведемо лад у своїй хаті й будемо в ній господарями... Не встромляйте палки в колеса й не підігравайте тим політичним силам, які готові роздерти на шматки Україну заради влади.

Україна буде сильною й заможною, і це трапиться тим скоріше, чим швидше маргінальні партії, які взяли на озброєння неонацистські лозунги, підуть у небуття". Це – із сайту провладної ПР, "Не повчайте Україну, як їй жити".

Можна подумати, що стаття з радянських архівів про засудження "українських буржуазних націоналістів", що заважають могутньому процвітанню "єдиной и неделимой". Змінено тільки деяку термінологію. Замість "буржуазно-націоналістичні лозунги" – "неонацистські". Звучить куди страшніше.

І далі: "Українські діаспори є в багатьох країнах світу. У Німеччині, Молдові, Ізраїлі, Іспанії, Росії, Польщі, Португалії, США, Канаді... Втім лише дві останні узурпували право виступати від імені всіх українців за кордоном", – бідкається автор.

Мусимо трохи просвітити наших опонентів.

По-перше, саме в цих країнах знаходиться центральні органи Світового Конгресу

Українців, до складу якого й входять організації з вище названих європейських країн та багатьох інших. І коли Світовий Конгрес Українців робить заяву, то робить її від імені всіх, хто входить до його складу – а це понад 30 країн.

По-друге, історія діаспори має найглибші коріння саме в Канаді та в США – у країнах із високорозвиненою демократією та побудованих на пошані до особистості. Кожної окремо взятої особистості! Виходячи із цього – пошані й до спільнот, організацій, що працюють на розбудову громадянського суспільства.

Незважаючи на тертя, які були між кожною хвилею еміграції, ця історія має тяглість, має своє продовження. Підкріплена останньою, четвертою хвилею еміграції, вона є найкраще зорганізованою, структурно й чисельно саме в Північній Америці.

Більшість національно-патріотичних організацій об'єднані в цих країнах у Конгресовий Комітет Америки та Конгрес Українців Канади, До них входять і найбільші новостворені організації – "Четверта хвиля" у Канаді та "Нова Українська Хвиля" – у США. Членами двох останніх є багато громадян України.

Можуть бути не сприйняття в певних підходах до тих чи інших речей поміж молодшими й старшими організаціями, але є єдність у принципових засадах.

Досвід діаспори в Канаді, США є надбанням останньої четвертої хвилі еміграції. І не тільки в розбудові своїх організацій, у питаннях збереження своєї ідентичності, культури, традицій – але й у відданості українській національній ідеї.

Українська діаспора була голосом поневоленої України протягом цілого століття.

Підтримуючи дисидентів, вона наближала час падіння залізної завіси. На початку 70-х вона домоглася звільнення із сибірської каторги Патріарха Йосифа Сліпого. Саме тоді було покладено початок відродженню знищеної Сталінім УГКЦ.

У сучасних умовах репресій проти опозиції – діаспора, як і в радянські часи, стає на захист прав людини в Україні. Якщо ж вона, діаспора, помиляється, як це намагається подати офіційний Київ – то чому без доказів вини утримуються в слідчих ізоляторах, з порушенням процесуальних норм активні громадські діячі, громадяни, які виходять із протестом, щоб захистити свої конституційні права в незалежній українській державі?

Чому не працює практика, яка використовується в усіх правових державах про звільнення тих, хто знаходиться під слідством, під заставу?

Чому бути українцем в Україні стає небезпечно?

Західна Європа, яка нині відкриває двері перед Україною, розгублена перед тими двійними стандартами, які демонструє сучасна українська влада.

І не діаспора в цьому винувата.

Західна цивілізація, подібно новим комп'ютерним програмам, не може відчитати застарілі програми – коли говориться одне, а робиться зовсім інше.

Завдяки глобалізації, міграційним процесам – третина української нації, що живе в різних країнах, широко інтегрована в західний світ. Пізнавши його переваги, вона прагне впливати на ті процеси, що відбуваються на Батьківщині, щоб дорівняти Україну до розвинених цивілізованих сучасних держав.

Та замість того, щоб залучати до розбудови держави всю націю, її ділять – спочатку на захід і схід, далі на своїх і чужих. Де, у якій державі, у які віки так поступали політики?!..

Знаємо єдиний приклад, закарбований історією. Ім'я йому – дикий советизм.

Мирослава Роздольська, член Спілки журналістів України і Північної Америки, Голова "Нової Української Хвилі", США

<http://www.pravda.com.ua/columns/2011/06/8/6279718/>